

**ÜNİVERSİTE TERCİHİNDE NE KADAR BİLİNÇLİLER:
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNE
YÖNELİK BİR ÇALIŞMA**

**HOW MUCH OF THE SENSIBLE CHOOSE UNIVERSITY:
STUDENTS RESEARCH STUDY SULEYMAN DEMİREL
UNIVERSITY**

YRD. DOÇ. DR. ERTAN BECEREN*

ÖZET

İnsanlığın geleceğinin şekillenmesinde oldukça önem arz eden gençliğin, kendi geleceğini şekillendirmede ne derece bilinçli olduğu hususu yine gençliğin geleceğinin inşasında önem arz eden üniversite eğitimi ve bu üniversitenin de nasıl tercih edildiği konusunun temelinde yatmaktadır.

Çalışmamızda da, Süleyman Demirel Üniversitesi 2004-2010 dönemi öğrencilerinden oluşan ve sadece üniversite merkez yerleşkesinde ulaşılabilmiş 2600 öğrenci üzerinde yapmış olduğumuz 19 soruluk anket çalışmamıza bağlı olarak nasıl tercih bilincinde olduklarını araştırılmış ve değerlendirilmiş bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Tercih, Süleyman Demirel Üniversitesi, Üniversite, Amaç - Hedef.

ABSTRACT

The future of humanity in shaping the very important the youth, their future, to shape how conscious the matter is still young, the future construction of the importance of university education and the university at how preferred the issue on the basis of lies.

In our study also, Suleyman Demirel University from 2004 to 2010 period, the students, and consisting of only the university central campus reaches 2600 students that have made the 19-question survey we depending on what choice is aware that they are investigated and evaluated is located.

Key Words: Choose University, Suleyman Demirel University, University, Objectives (Aims) – Targets.

GİRİŞ

Her ne kadar gençliği; geleceğin bir gülü, yıldızı ve ikbal nuru olarak görmüş olsa da Ulu Önder Atatürk, 1922’de Bursa’da yapmış olduğu bir konuşmada; “Küçük Hanımlar, Küçük Beyler.....” olarak hitap ettiği gençleri yurdu asıl nura gark edeceklerin kendilerinin olduğu hususunda uyarırken, yine gençlerin bu yolda ne derece mühim ve kıymetli oldukları hususunda da hem fikir beyan etmiş ve onlardan çok şey beklendiğini de ilan etmiştir (Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, Atatürk Araştırma Merkezi, C. II, Ankara, 1997, s. 45-46)¹.

Demek ki, insanlar için önemli olan geleceğin şekillenmesinde gençlerin ve gençliğin önemli bir fonksiyonu bulunmaktadır. Şekillenmesinde doğru ya da yanlış olabilme ihtimali olan gelecek için doğru ya da yanlış şekillenme riski de, sanki üniversite gençliğinin girmiş olduğu sınavdaki cevaplar arasındaki tercih ile sınav sonrası alacağı başarı notuna bağlı olarak yapacağı üniversite, bölüm ve il tercihinde gizli.

* Yrd. Doç. Dr. Ertan BECEREN; SDÜ İİBF Öğretim Üyesi, ebeceran@iibf.sdu.edu.tr / 532 798 47 07 / Isparta

¹ Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, Atatürk Araştırma Merkezi, C. II, Ankara, 1997, s. 45-46

Oysa üniversite, bölüm ve il tercihi yapılırken söz konusu bu tercihler gençliğin amacı, hedefi ve /veya hayaliyle ne kadar ilişkilidir bunu dikkate almalıyız. Benzer şekilde, üniversite ve bölüm geleceğin şekillenmesinde bu kadar önemli ise, gerçekten de gençliğin tercihlerini yaparken asıl amaç üniversite sonrası mı, yoksa üniversite bir hedef değil bir amaç mı ve hatta hayalleri bu amaçla hedef arasında bir yerde ama nerede bunu bilen var mı?

İşte, bir nevi kriz ortamında karar vermekle karşı karşıya kalan gençlik, sadece sınav sorularının cevaplarını tek başına ve de kendi iradesiyle vermekte yani şıklar arasında tercihi kendi başına yaparken, bu zaman öncesi birikimleriyle tercihini desteklemekte iken; sonuçlarının eline geçmesiyle oluşan üniversite, bölüm ve il tercih aşaması daha kapsamlı bir kriz ortamına şahitlik etmekle birlikte bu kriz masasının bir tarafında aileleri (anne, baba, dede, nene, amca, dayı, abi, abla,...vs) diğer tarafında dershaneleri, bir tarafında da kendi ve /veya kendi hayalleri yatmaktadır.

Kaldı ki, bu çalışmamızda da, Ulu Önder Atatürk'ün geleceğin nuru olarak gördüğü gençliğin kendi geleceğini belirlerken aynı zamanda da milletin geleceğini yönlendirmede yapmış oldukları tercihlerinde ne kadar bilinçli olduklarını ortaya koymaya çalışırken örnek bir çalışma eşliğinde de, Süleyman Demirel Üniversitesi 2004-2010 dönemi arasında eğitim öğretim almış ve almakta olan 6 farklı dönem girişli olan öğrencilerin tercihlerinde ne kadar bilinçli olduklarını sergilemeye çalışacağız.

Bu bağlamda, 19 sorudan oluşan ve gönüllülük esasına dayanarak yanıt bulan anket sorularımız, sadece Üniversite merkez yerleşkelerinde (Doğu ve Batı Yerleşkeleri), farklı bölüm ve sınıflarda eğitim öğretim gören öğrencilere yönelik olmakla birlikte; üniversite ve bölüm tercihlerini nasıl yaptıkları, tercihlerini yaparken bilgi sahibi olup olmadıkları, memleketleri (il il olarak değil bölge bölge olarak ele aldık - Güney, Kuzey, Doğu, Batı ve İç Anadolu), eğitim öğretim aldıkları liselerinin türleri, dersane ya da özel ders alıp almadıkları, gerek SDÜ hakkında gerekse bölümü hakkında ve hatta Isparta ili hakkında önceden bilgilerinin olup olmadıkları hususunu dikkate alan sorularla sınırlandırılmış bulunmaktadır. Örneklem grubumuz normal dağılıma uymadığı ve üç yada daha fazla grup arasında araştırma yapmamız gerektiği için veriler SPSS 15 istatistik programına yüklenerek Kruskal-Wallis testi yapıldı.

Ayrıca çalışmamız da, Uğur Şener, Pakize Atalay, Ayşe Öngün, Umut Nergiz, Merve Çekim, Aylin Koçdemir, anketör sıfatıyla yer alan iktisat bölümü mezun durumunda olan son sınıf öğrencilerimiz de yer almışlardır.

1. Üniversite Kavramı ve Kapsamı

Fransızca (université) kökenli bir kavram olan üniversite Türk Dil Kurumu'na, "Bilimsel özerkliği ve kamu tüzel kişiliğine sahip, yüksek düzeyde eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan fakülte, enstitü, yüksekokul vb. kuruluş ve birimlerden oluşan öğretim kurumu (<http://www.tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=%FCuniversite&avn=tam> / 02-08-2010²)" şeklinde tanımlanmaktadır.

Üniversiteleri, bilimsel bilgiyi araştırma yoluyla üreten, öğreten ve yayın kuruluşları olarak kabul eden Sayın Coşkun Can Aktan'a göre araştırma, eğitim ve öğretim aynı zamanda üniversitelerin temel fonksiyonlarıdır (Coşkun Can AKTAN; *Nasıl Bir Üniversite?, Değişim Yay: 1. Baskı, Haziran – 2004, s. 13*)³.

Dolayısıyla ideal bir üniversite için temel ilke bilimselliktir diyebiliriz. Ne var ki, bilimsel düşüncenin operasyonel yön kazanabilmesi ile ancak bileşim çağını yakalayabiliriz ki; aksi halde bilgi ilgili yerlere aktarılamamış ve hatta ilgili yerlerle iletişim sağlamadığı gibi bilgisiz iletişimde dedikodudan başka bir şeyi ifade etmemiş olacaktır.

² <http://www.tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=%FCuniversite&avn=tam> / 02-08-2010

³ Coşkun Can AKTAN; *Nasıl Bir Üniversite?, Değişim Yay: 1. Baskı, Haziran – 2004, s. 13*

Öte yandan bilgi toplumuna ulaşmada otoyol olarak kabul edilen üniversitelerin sanayi ile olan işbirlikleri ve de sosyal sorumlulukları ideal bir üniversite için asla göz ardı edilmemesi gereken önemli ilkeler arasındadır(Çoşkun Can AKTAN; a.e. s.21)⁴.

Bilginin üretildiği ve aktarıldığı, becerinin ve teknolojinin öğretildiği bilişsel-rasyonel bir kurum olarak kabul edilen üniversiteler, öğrencisi ile öğretim üyesi ile birlikte bir takım halinde toplumsal bir kurumdur (Bahattin AKŞİT; Nasıl Bir Üniversite, Bilgi Toplumu ve Üniversiteler, Değişim Yay. , a.g.e. s. 125) ⁵. Ve bu kurum, İdari personel, akademik personel, lisans ve lisansüstü öğrenciler olmak üzere 4 kollegiyal (meslektaşlararası) gruptan oluşur. Ve bu grup arasındaki ilişkilerde tabakalaşma vardır ve bu durum üniversite işlevlerinin yerine getirilmesi için gereklidir.

Görüldüğü üzere, öğretim üyeleriyle, yönetimiyle ideal üniversite olma eğiliminde yer alan üniversitelerin takımında yer alan diğer önemli bir unsurdur talebelidir ki, artık onlar öğrenciliklerine talebeliklerini de eklemiş bulunmaktadır.

Burada TALEBE kavramını açmak gerekirse, TALEP EDEN manasında kullanılmış olup, ilköğretim aşamasında eğitim öğretim alan nüfus zorunlu eğitim kapsamında yer aldıkları için öğrenci sıfatıyla anılmaktadırlar. Oysa, talep eden manasında talebe sıfatıyla andığımız gençlik, üniversite öğreniminin yasal olarak zorunlu olmaması ve tamamen özgür iradenin yanı sıra gerekli şartların sağlanmasıyla tercih dahilinde üniversite eğitimine razı olmaktadır.

Üniversiteleri, günümüz akademik ve bilimsel bilginin üretildiği, toplumların geleceğini biçimlendiren fikirlerin ortaya atıldığı, tartışıldığı ve sistemleştirildiği mekanlar sınıfına alan Sayın Bekir Berat ÖZİPEK'in de belirttiği gibi ayrıca üniversiteler, her dönem kitleleri ardından sürükleyerek felsefi ve siyasi düşüncelerin, bilimsel ve teknolojik yeniliklerin üretildiği, eleştirildiği, reddedildiği yerlerdir (**Bekir Berat ÖZİPEK; Nasıl Bir Üniversite ? Akademik Özgürlük, Değişim Yay: a.g.e, s. 24.)** ⁶.

Peki bu bağlamda üniversitelerini ve bölümlerini tercih ederken gençler, üniversitelerinin ya da bölümlerinin böyle bir misyonu olduğunu biliyorlar da mı tercihlerini ona göre yapıyorlar? Yoksa üniversitelerin bu fonksiyonlarını eğitim öğretim aşamasında mı görüyorlar? Aslında çalışmamızda bu soruya da cevap bulunmuş olacaktır.

Acaba gençliğimizin Sayın ÖZİPEK'in de belirttiği gibi her dönem kitleleri ardından sürükleyen felsefi ve siyasi düşünceler, yenilikler, eleştiriler vb değişimler hakkında bilgileri üniversite öncesi mi mevcut yoksa yine bu değişim de üniversite eğitim öğretim döneminde mi gün yüzüne çıkacak ya da çıkmaktadır? İşte bu durumda da ideal üniversite kavramının içerisine kalite ilkesini de eklemek gerekmektedir ki; ancak bu kavramla rasyonel ve operasyonel değişim gençlik üzerinde özgür iradesine bağlı olarak nüfus edecektir.

Bu bağlamda üniversiteler gerçekten de sadece gençliğin değil toplumların geleceklerini şekillendirmektedirler. O halde, geleceğin şekillenmesinde önemli misyona sahip olduğu bilincinde olan üniversitelere karşı bu üniversitelerin seçiminde aynı bilince sahip talebelerle (lisans ve lisansüstü) karşı karşıya mıyız?

Bu sorunun cevabına geçmeden önce amaç-hedef ilişkisini anlamamız söz konusu gençliğin de nasıl bir amaç ve hedef doğrultusunda harekete geçtiğini anlamamıza yardımcı olacağı kanaatindeyiz.

2. Amaç – Hedef İlişkisi

⁴ a.g.e s. 21

⁵ Bahattin AKŞİT; Nasıl Bir Üniversite, Bilgi Toplumu ve üniversiteler, Değişim Yay: a.g. e., s. 125

⁶ Bekir Berat ÖZİPEK; Nasıl Bir Üniversite ? Akademik Özgürlük, Değişim Yay: a.g.e, s. 24.

Bilindiği üzere amaçlar, mevcut hareketleri ve tepkileri yönlendiren kişisel veya sosyal olarak saptanmış birer değer ya da durumlardır.

Karar birimlerinin faaliyetlerinin ve hatta var oluşlarının nedenini oluşturan amaçlar; neyin, ne zaman ve ne miktarda yapılacağını gösterdikleri için politika, program, kaynak seçimi ve programların hazırlanması gibi temel kararların alınmasında kolaylık sağlayabilirler.

Stratejik planlama süreci açısından amacı ele aldığımızda karşımıza “Gelecekte Arzu edilen Durum” çıkmaktadır ki, bu; gelecekte 5 veya daha uzun süre sonunda ne olunacağını enstantane bir resmidir (**Ertan BECEREN; Isparta Deri Sektörünün Stratejik Planlaması, SDÜ- SBE, Yüksek Lisans Tezi, Isparta-1996, s. 70**)⁷.

Bu şekilde ifade edebileceğimiz stratejik amaç, çok geniş kapsamlı olan *ana strateji*'den başka bir şey değildir.

Dolayısıyla, üniversite gençliğinin amacı, üniversite sonrası kapsamalıdır ki; bu durumda da, üniversite tercihleri ana strateji, ana amaç ya da nihai amaç değil amaca giden yolda ara amaç ya da diğer bir ifade ile, amaçlara ulaşmada rehber görevini üstlenen, kısa veya uzun sürede realize edilmeye çalışılan hedef kavramı devreye girer. Hattızatında hedefler, *ana stratejileri* uygulamak amacı ile belirlenen *tali stratejiler*'dir; ki, bazılarının *program stratejiler* olarak adlandırıldığı görülmektedir⁸.

Arzulanan neticeler olarak da ifade edebileceğimiz hedef kavramı, gelecekteki durumu ifade ettiği gibi, bazı durumlarda da süreklilik arz etmektedir.

Hedefler çok genel ifadeler olabileceği gibi spesifik ifadeler de olabilirler. Spesifik olmaları ise ölçülebilirliklerini kolaylaştırır. Şekil-1'de de basitçe ifade edildiği gibi ulaşılabilir ve ölçülebilir özellikte olması gereken amaçları tam olarak gerçekleştirilmede bir periodik zaman dilimi belirlenmelidir. Kısa dönemli olanlar ise stratejik amaçlarla uyumlu olmalıdır. Aslında ister kısa isterse uzun vadeli olsun etkili amaçların kendi içlerinde uyumlu olmaları şarttır.

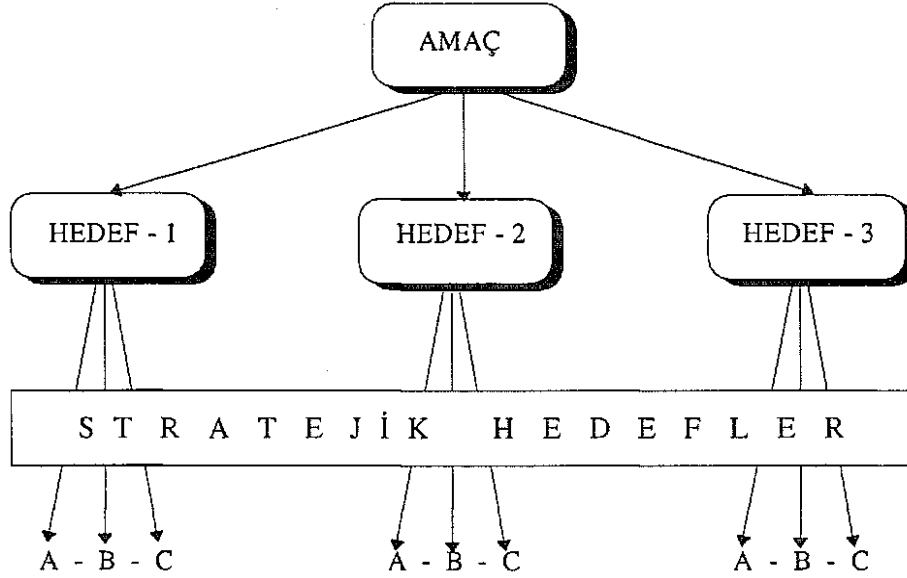
Şeklimize tekrar dönecek olursak, üniversite gençliği için amaç; üniversite sonrası dünyasını ifade etmektedir. Örneğin; X firmasında yönetici olacağım ya da Genel Cerrah olacağım söylemi üniversite öncesi gençliğin nihai amacıdır. Bu amacına ulaşmada aşması gereken basamaklardan biri ilgili tıp fakültesinin bağlı olduğu üniversiteyi kazanmak olacaktır. Dolayısıyla da bu basamak onun için nihai amaca giden yolda ulaşılması aşılması gereken hedeften başka bir şey değildir. Yani üniversite onun için bir hedeftir.

Söz konusu amaca ulaşabilmek için ise öncelikle böyle bir hayalin inşa edilmesi, sonra inşa edilen hayalin gerçekleşmesine yönelik talebin doğması, bu talebinde gerçekleştirilebilme inancıyla desteklenip diğer iç ve dış kaynakları da bu yönde seferber etmek gerekmektedir.

⁷ Ertan BECEREN; Isparta Deri Sektörünün Stratejik Planlaması, SDÜ-SBE Yüksek Lisans Tezi, 1996-Isparta, s. 70

⁸ Ayrıntı için Bakınız; a.e.

Şekil: Amaç-Hedef- Strateji İlişkisi

Kaynak: Ertan BECEREN, Isparta Deri sektörünün Stratejik Planlaması, SDÜ_SBE, Yüksek Lisans Tezi, 1996-Isparta

Demek ki, tercih öncesi üniversite hayalinin ancak, motivasyon ve yüksek verimle gerçekleşebileceğini söyleyebiliriz.

“Davranışın başlatılması, yönlendirilmesi ve sürdürülmesini sağlayan gücün adı”⁹ olan motivasyon ihtiyaçları sonucu ortaya çıkar. Eğer insanlar bir şey yapmaya ya da bir amaca ulaşmaya motive olmamışlarsa onları henüz yapmak istedikleri bu şeyi yapmaya ikna edebilirsiniz ama sizin tutum ve değerlerinizi kabul etmeye hazır değilse bu davranışları sürekli olmayacaktır. İşte bu durum ise, aynı ülkemizde birçok üniversite tercihini yapacak ve/veya daha üniversite öncesi dersane, özel eğitim ve benzeri maratonlarda aile içi devlet meselesi haline getirilmekte ancak geleceği üzerine senaryolar yazılan gençlik bazen bu meselenin dışında bilerek ya da bilmeyerek kalabilmektedir.

Aileler sağlamış oldukları imkanlarla ya da geleceğin belirsizliği ve hatta her geçen gün kötü geliyor düşüncesinden hareketle, gençliğin yapabileceklerinin en iyisini belediklerini söylerlerken aslında netice ne olursa olsun sorumlu tutulacakları hissini vermektedirler. Oysa sorumluluk motive etmeye çalıştığınız insanlardan elde etmeyi umduğunuz sonuçlar olmasına rağmen bu motive tarzı kişiyi strese atacaktır.

Kaldı ki, hiç kimse hiçbir şeyi sebepsiz yapmaz. İnsan işe bile bütün halinde gelir. Fiziken ve ruhen işin başında bulunmayandan verimli sonuç alınmaz. Çünkü insan amaca yöneliktir ve yaptığı işin sonunda ya da iş esnasında beklentisi ile elde edilen beklenti dışı durum onun için oldukça önemlidir. Hatta beklenti teorisine göre, insanların yaptıkları iş karşılığında beledikleri kazanç ne kadar değerliyse genellikle o kadar iyi çalışırlar. Demek ki, beklenti motive kaynağıdır.

Madem beklenti motive kaynağıdır, insanların farklı beklentilerinin olması farklı konuları motive kaynağı olarak görmelerine neden olacaktır. O halde, bir ailenin üniversite beklentisi ile gençliğin üniversite beklentisi farklı olacaktır. Dolayısıyla da aileleri kırmak istemeyen gençler tercihlerini yine ailelerinin ya da bir başkasının yönlendirmesiyle yaparlarken, o üniversitede,

⁹ Atilla FİLİZ; Başarılı Doğulmaz Olunur! Verimli İnsan Olma Sanatı, Genç Gelişim, 2008-İstanbul, s. 4

o bölümde okumaya razı olmaya ikna olmuşlar ancak motive olamamışlar demektir.

Eğer gençlik daha işin başında okul sonrası nihai amacını belirlemiş ve bu amaca yönelik alt hedefleri arasında ilgili üniversiteyi ve bölümü geçmek yatıyor ve de bu doğrultuda organize olmuş, kaynaklarını seferber etmiş ise, gidiler ile çıktılar arasında doğru ilişki kurulmuş olduğu için yüksek verimliliğe erişmiş olacaktır ki, bu kez de kişisel rekabet gücünü yaratarak, farklı olmuş, değişim yaratmış ve de yenilikçi düşünceye hakim bir nesil inşa edilmiş demektir. İşte bu durumda da toplumun geleceği rasyonel manada şekillenmiş olacaktır. Aynı zamanda da takım olarak üniversite gerek akademisyeniyle gerekse idari personeliyle ve de öğrencisiyle kaliteyi yakalamış ve hatta rekabet gücünü ortaya koymuş olacaktır. Belki de, sürdürülebilir başarının yönetiminde de temel şart budur.

Kaldı ki, başarının kalitesini başarı hakkındaki bilgilerin kalitesi belirlemektedir. Başarı hakkında yeterince bilgi sahibi olmamakta başarısızlığın temel nedenidir. Dolayısıyla, gençliği koruma manasında ya da daha önce kendilerinin başarılı ve/veya başarısızlıklarından almış oldukları tecrübeye istinaden tercihlerde ikinci sınıf muamele gören söz hakkı olmayan gençlik, başarısızlığı beklide ilk kez hem de ağır bir şekilde yanlış üniversite de yanlış bölümde ızdırap içinde geçireceği çok önemli yıllarda karşı karşıya gelecektir.

Bu gibi durumlarda da üniversite misyonu devreye girerken neyin doğru neyin yanlış olduğu belki de bir tabu üniversitenin diğer kollegiyal gruplarının (akademik ve idari personel) kalitesine bağlı olarak yıkılacaktır. Dolayısıyla yine bir gerçek yüz üstüne çıkmaktadır ki, insanlar tercihlerin neticesini yaşarlar.

Bakalım SDÜ öğrencileri tercihlerinin neticelerini yaşamadan önce tercihlerini yaparken ne kadar bilinçliydi? İşte çalışmamızın takip eden uygulamada bölümünde de söz konusu üniversite öğrencilerine yönelik Kruskal – Wallis testi yardımıyla bilinçlilik anketi yaparak sonuçları değerlendirmeye çalışacağız.

3. Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Çalışma

Süleyman Demirel Üniversitesi'nde (SDÜ) okumakta olan öğrencilerin üniversite ve bölüm tercihlerini nasıl yaptıkları, tercihlerini yaparken bilgi sahibi olup olmadıkları, tercihlerinde memleketlerinin veya okudukları lisenin öneminin olup olmadığı ve hangi tür liselerde üniversite ve bölümler hakkında bilgi verildiği, bu bilgilerin tercihler konusunda yol gösterici olup olmadığını, gençlerimizin gelecekle ilgili planlarını olup olmadığını araştırmayı amaçladık.

Çalışmamız için hazırlanan 19 soruluk bir anket SDÜ öğrencilerinden gönüllü olan 2600 öğrenciye yapıldı. Veriler SPSS 15 istatistik programına yüklenerek, frekans analizleri yapıldı. Örneklem grubumuz normal dağılıma uymadığı ve üç ya da daha fazla grup arasında karşılaştırma yapmamız gerektiği için Kruskal-Wallis testi yapıldı.

3.1 Kruskal – Wallis

İstatistik bilim dalında Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi gruplar arası anakütle medyanlarının eşitliğini sınamak amacı ile kullanılan bir parametrik olmayan istatistik sınavıdır. Adı bu yöntemi ilk defa ortaya koyan William Kruskal ve W. Allen Wallis atıfla konmuştur. Matematiksel olarak ayrı olmakla beraber, tek yönlü varyans analizinin bir değişik şekli olarak görülebilir¹⁰.

Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizinin amacı içinde g tane grup bulunan bir anakütlenin grup medyanlarının eşit olup olmadığını araştırmaktır. Parametrik olmayan istatistik olduğu için Kruskal-Wallis sınavı anakütlenin normal dağılım gösterdiğini varsaymamaktadır ve bu nedenle şeklen benzeri olan tek yönlü varyans analizinden farklıdır.

¹⁰ http://tr.wikipedia.org/wiki/Kruskal-Wallis_varyans_analizi#cite_note-1/02-08-2010

Ama bu sınıma için yapılan ana varsayım incelenen her anakütle grubunun, grup medyan değerlerindeki farklılık dışında, aynı dağılım gösterdiği'dir.

Çalışmamıza katılan 2600 öğrencinin dağılımları normal dağılıma uymadığı için nonparametrik test kullanılmıştır. Kruskal Wallis testinin seçilmesindeki ana amaç; bu testin g bağımsız örnekten elde edilen verilerin, tek bir toplumun ana eğilimini gösteren veriler olup olmadığını analiz etmek için kullanılması yanında ölçümle belirtilen sürekli bir değişken yönünden ikiden çok bağımsız grup arasında farklılık olup olmadığını incelemek için kullanılmasıdır¹¹.

3.2 Anket Sonuçları

Ankete katılan öğrencilerin %35'i 1. Sınıf, %20.2 'si 2. Sınıf, %16.4'ü 3. Sınıf, %27'si 4. Sınıf, %0.2si 5. Ve %1.1'i 6. Sınıf öğrencisiydi. Bu kısım verilerin değerlendirilmesine bakacak olursak, ankete katılan öğrencilerin bu tür sosyal faaliyetlere katılım oranlarında birinci sınıftan üst sınıflara doğru yükseldikçe katılımcı olma hevesinin düştüğünü görmekteyiz. Özellikle 4. sınıf ve üzeri sınıf öğrencilerinin hemen hemen her türlü anket katılımına karşı çekimser kaldıkları, bunun yanı sıra birinci sınıfların daha katılımcı ve daha hevesli oldukları gözlenmiştir.

Anketimize katılan öğrencilerin memleketleri il il sorularak alınmış olsa da, biz çalışmamızda bölge bazlı öğrenci potansiyelini çıkartmış olup, buna bağlı olarak da, öğrencilerin %27.3'ü Güney'den, %24'ü iç Anadolu'dan, %20'si Batı'dan, %16.5 Kuzey'den ve %12.2 Doğu'dan gelmiş olduğunu gördük. Yine bu açıdan bir değerlendirme yaptığımızda Süleyman Demirel Üniversitesi'ne ülkenin her bir bölgesinden talep olduğunu görmekteyiz. Ankete katılan öğrencilerimizle derinlemesine yapılan yüz yüze görüşmelerden de anlaşıldığı gibi ülkenin her bölgesinden talep olmasının en önemli unsuru olarak ilin asayişinin güçlü olması, ulaşım probleminin yanı sıra konaklama sorununun bulunmaması gösterilmektedir.

Mezun oldukları lise türüne bakılacak olursa; %57.8 ile normal lise, %19.7 ile Anadolu lisesi, %15 ile süper lise ilk sıraları paylaşırken bunları %3.6 ile fen lisesi, %2.6 ile meslek lisesi ve %1.2 ile kolej takip etmekteydi.

Bu kısımda elde edilen veriler çerçevesinde, üniversitemizi tercih etmiş olan öğrencilerimizin %42.2'lik kısmı lise eğitiminde yabancı dil eğitimi almış olmalarına rağmen halen bu oranın da %90'lık kısmında yabancı dil sorununun bulunduğu oldukça dikkat çekicidir.

Ankete katılan öğrencilerin %88'i dershaneye gittiğini ifade ederken, dershaneye giden öğrencilerin %36.8'i iki dönem dershaneye gitmişler. Öğrencilerin %84'ü özel ders almamış. Buradan yola çıkarak sınav taktığı açısından okulların genellikle dershaneler ile desteklenmek zorunda kaldığı ancak özel derse çok da gerek olmadığını söylemek mümkün.

Öğrencilerin %74'ü istedikleri üniversitede olmadıklarını söyleseler de %56'sı istedikleri bölümde okuduklarını ifade etmişler. Öğrencilerin %50'sinin üniversite hakkında bilgisi yokken, %66'sı bölümleri hakkında bilgiye sahip olduklarını söylemekte, yine %55'inin kariyer planı olması, %65'inin üniversiteden memnun olması; öğrencilerin tercih yaparken istedikleri meslek grubuna göre bölüm tercihine öncelik verdiklerini ve istedikleri bölümde öğrenci alan tüm üniversiteler içinden puanlarının tuttuğu üniversiteye geldiklerini ancak sonrasında SDÜ'den memnun kaldıklarını düşündürmektedir.

Öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre istedikleri bölüm, bölüm bilgisi, üniversite bilgisi ve kariyer planının olup olmaması arasında anlamlı fark vardı (p= 0.000). Bu da liselerde öğrencilerin gelecekle ilgili gerekli rehberlik hizmetinin başarı ile verildiğini göstermiş olsa da, rehberlik hizmetinin bir yaşam kokçuğu nezdinde olmadığı, bölümlerin seçiminde kişilikleri oluşturan; karakter, mizaç (huy) ve yeteneklerin dikkate alınarak yapılmadığı gözlenmektedir. Şöyle ki, yapılan derinlemesine

¹¹ <http://www2.aku.edu.tr/~gocak/Arastirmayontem/sosyal2007/osmankruskal.pdf> 30.07.2010

mülakatlarda da görüldüğü üzere, gerek dershaneler gerekse okul öğretmenleri öğrencilerinin kişiliklerini de dikkate alarak meslek seçimlerinde etkin rol oynayacak olan bölüm seçiminde dikkate alma oranı oldukça düşüktür. Oysa bu durum, bölümünden mezun olan öğrencinin daha sonraki hayatını idame etme aşamasında faaliyette bulunacağı meslek koluyla alakasız seyir izlediği gözlenirken, gençliğin istemediği ve sevmediği bir alanda istihdam edildiğini sıkça görmemize neden olacaktır. Ne yazık ki, sonuçta üretken olma becerisi ile dorudan ilişkili olan verimlilik düşecektir¹².

Öte yandan, ankete katılan öğrencilerin geldikleri bölgeye göre istediği üniversitede olup olmaması ve üniversite hakkında bilgisinin olup olmaması arasında anlamlı fark varken ($p=0.000$), dershaneye gidip gitmemesine göre kaçınıcı girişte kazandıkları, istediği üniversitede olup olmaması arasında fark vardı ($p=0.000$) ancak dershaneye gidip gitmemeleri ile bölüm bilgisi, üniversite bilgisi, kariyer planı arasında fark olmaması dershanelerdeki rehberlik hizmetlerinin yetersiz olması ile açıklanabilir.

Özel ders ile istedikleri bölüm, bölüm ve üniversite bilgisinin olup olmaması, kariyer planı arasında anlamlı fark yoktu ($p=0.787$). Bu da özel derslerin öğrencilerin tüm yaşamlarını etkileyen kararlarda yardımcı olmadığı sadece test taktiği ve sınava yönelik bilgi yüklemesi yaptıkları şeklinde yorumlanabilir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Kaynakların kıtlığı ve de ihtiyaçların sınırsız oluşu, özellikle iktisat biliminde sıkça telaffuz edilen söylemlerin başında gelmektedir. Karşılandıkça şiddetinin azalma özelliği bulunan ihtiyaçlar, aynı zamanda da karşılandıkça haz ve neşe vermekte karşılanmadığı vakit keder ve acı vereceği gibi yaşamın da sonlandırılma tehdidi ile karşı karşıya bırakabilecek güçtedir. Söz konusu ihtiyaçları karşılayabilmek içinse isteğin ötesinde satın alma arzusunun satın alma gücüyle desteklenmesi şarttır. Bunun içinde istihdam edilmek gerekmektedir. Diğer bir ifade ile ihtiyaçların karşılanabilmesi satın alma gücünün varlığına, satın alma gücü de istihdam edilemeye elde edilecek gelire endekslidir.

Demek ki, her insan için geçerli olduğu gibi gençliğinde geleceğini inşa edebilmesi için öncelikle istihdam sorununu çözmesi gerekmektedir. Dolayısıyla bu bağlamda istihdam, nihai amaç değil ara amaçtır diyebiliriz.

Gençliğin istihdam edilebilmesi için de istihdam konusu ile ilgili eğitim ve öğretim şart olacaktır. Bu aşamada ise üniversite eğitimi kendini gösterecektir ki; üniversiteler de gençliğin nihai amaca yönelik istihdam edilme ara amacında ki yer alan stratejik alt hedef olarak kendine yer bulmuş olacaktır. Demek ki bu durumda üniversite stratejik alt hedef olarak gençliğin karşısında aşması ve de yönetilmesi gereken engelden başka bir şey değildir.

Oysa gençlik üniversiteyi stratejik alt hedef olarak değil nihai amaç olarak görmektedir. Zira üniversite terciğinde etkin rol oynayan diğer faktörler arasında yer alan aileler de çocukları için de yarış halinde dersler, dershaneler vb. sosyal içeriği olmayan etkinliklerle geleceğe hazırladıklarını zannederek üniversite aşamasını temel amaç olarak görmekte ve sonrası Allah Kerim diyerek ya da patronaj etkinliğini göstererek bir yere ya da birinin yanına yerleştirme sevdasına düşmüş bulunmaktadır.

Oysa daha önce de belirtmiş olduğumuz gibi, insanlar bir şey yapmaya ya da bir amaca ulaşmaya motive olmadıkları halde onları henüz yapmak istemedikleri bu şeyi yapmaya ikna etmiş olsanız dahi kendi tutum ve değerlerinizi kabul ettirmiş olmanız sürekli olmayacaktır.

Gerçekten de, üniversite tercihi gibi geleceğin inşasında önemli bir adım olarak kabul edilen bu aşamada dahi, karar mekanizması olan gençlik

¹² A.g.e , s. 8

kendi geleceğini inşa ederken sanki başkalarının geleceğiymiş gibi muamele görmektedir.

Çalışmamızda da, özellikle tıp, mühendislik (inşaat, makine ve bilgisayar gibi) teknik ve benzeri bölümleri tercih eden öğrencilerin gelecekle ilgili bölüm seçimi ile üniversite sonrası meslekleri arasında farklı bir faaliyet alanına yöneldikleri görülmemektedir. Sosyal bilimler ağırlıklı olan bölümlerde tercihlerin yapılmasında öğrenciler üniversite sonrası mesleki seçimleri arasında fark oluşu oldukça dikkat çekicidir.

Şöyle ki, mesela İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesine bağlı kamu, maliye, işletme, iktisat, uluslar arası ilişkiler, ekonometri, istatistik ve hukuk gibi bölümlerden mezun olacak olanlar arasında hukuk mezunu bir öğrenci sonrasında ne yapacağı konusunda bilgi sahibi olmasına rağmen, diğer fakülte mezunları da sanki joker gibi mezuniyet sonrası iş hayatları mezun oldukları alan dışında hizmet ediyor olabiliyorlar.

En fazla kamu kurum ve kuruluşlarının KPSS sınavı sonrası atamalarının yanı sıra özel bankaların da istihdam alanı yaratmış olmaları bu bölümlerin mezunlarına yeni iş sahası olarak karşılımlarına çıkabilmektedir.

Oysa gençliğin istihdam aşamasında dikkat edilmesi gereken kişiliklerine uyan mesleklerin neler olduğu dahi dikkate alınmadığı gibi, olası mesleklerinde de mutlu olup olmayacakları oldukça şüphe götürücüdür.

Diğer taraftan gerek aileler gerekse sistem gençliğe bir sorumluluk yüklemektedir. Ve bu sorumluluk, motive etmeye çalıştığınız insanlardan elde etmeyi umduğunuz sonuçlardır. Ancak eğer ki, gençler kendilerinden hangi sonuçları beklediklerini bilmezlerse, bunları veremeyeceklerdir. Dolayısıyla da gençlerin başarısını değerlendiremeyiz. Onlardan ne beklediğini somut bir biçimde bildiriyorsunuz ama onun nereden ve nasıl elde edileceğinin fikrini veren yaşam koçluğunu yapamıyorsunuz. Dolayısıyla da sadece kendi hayalleriniz üzerinde gençlerin aynı hayalleri kurmasına neden oluyorsunuz.

Geleceği hakkında konuşulan ve de onu nasıl inşa edeceğinin bilincinde olmayan gençlik, nasıl motive olacağını da sırf bu yüzden bilememektedir. Halbuki, hiç kimse hiçbir işi sebepsiz yapmayacağına göre, söz konusu işte başarılı olabilmesi için gerekli motivasyon kaynağını da o işi neden yaptığı bilincine bağlı olarak oluşturabilecektir. Aksi halde farklı düşünceler insanı sarsabilecektir. Bu yüzden de gençlik üniversite tercihini yaparken başkalarının kararını da dikkate aldığı için söz konusu tercih bir kriz ortamı yaratacak ve motivasyon da kırılacaktır. Oysa bilinç, genellikle çevrenin farkında olmak anlamına gelmesine rağmen ve de başkalarının erişemeyeceği öznel bir vizyon sarmalı olduğu halde (**Alexander MOSELEY; A'dan Z'ye Felsefe, NTV Yay: Çev: Ali SÜHA, 2010, s. 53**)¹³ gençlik bilinçsiz bir tercih yapma ya da diğer bir ifadeyle başkalarının tercihi gençliğin tercihi oluvermekten öteye geçememektedir.

İşte çalışmamızdan da elde edilen sonuçlara bağlı olarak, Süleyman Demirel Üniversitesi 2004-2010 dönemi arasında eğitim öğretim alan öğrenciler üzerinde yapılan araştırmalar da göstermiştir ki, gençliğin üniversite tercihlerini bilinçsiz olarak yapmakta, sanki hayatlarında 4 yıllık bir dönem üniversite şehirlerine zimmetlenmiş ve bilinçsizce orada geçirilmesi gerekmektedir birlikte, nasıl olsa üniversiteye girdim iş buraya kadarmış şeklinde bir kanı hakim olmuş durumdadır.

Öte yandan özellikle son sınıfa gelindiğinde de tıpkı üniversite kazanma telaşının yaşandığı dönemde olduğu gibi bu kez de gelecek ve iş endişesi gençliği sarmış durumdadır. Erkeklerin geçici de olsa askerlik bahanesiyle yaklaşık bir ya da iki dönem düşünme fırsatlarının olduğu da dikkate alındığında, gerçekten sivil hayatta iş bulamama kaygısında olanların askerde teskere attıkları; ya da polis ve benzeri güvenlik güçlerine maaş garantili iş niyetiyle yöneldikleri; yine burada da istemeyerek ve de mutlu olmayarak istihdam edildikleri gözlenmektedir.

¹³ Alexander MOSELEY; A'dan Z'ye Felsefe, NTV Yay: Çev: Ali SÜHA, 2010, s. 53

Ne var ki, gençliğin içinde bulunduğu ya da içerisinde geçtiği değişik ve de deli kanlı dönemlerinde kişiliklerini oluşturan; karakter, mizaç (huy) ve yetenekleri gün yüzüne çıkartıcı faaliyetlerden geri kalmış olması; öğrencilik döneminde de sınavlardan sorumlu olduğu 80-100 sayfalık alanlardan sorulardan sorumlu tutulup buralardan çıkan soruların cevaplanması sonucu elde edilen başarı puanı gençliğin ne derece başarılı bir kişilik sergilediğinin de göstergesi olarak kabul edilmiş olması; geleceğimizi teslim edeceğimiz istikbalimiz olan gençliğin rasyonel olarak değerlendirilememiş olmamanın ezikliği kalifiye, nitelikli ve verimli personel; yine benzer şekilde entelektüel sermaye yetersizliği bileşim çağının yaşandığı dünyamızda ve de en önemlisi de 123'ü Devlet Üniversitesi 44'ü vakıf üniversitesinden oluşan toplamda 167 üniversitesi olan ülkemizde, üniversite tercihlerinin bilinçsiz ve de geleceği inşadan uzak yapıyor olması oldukça düşündürücüdür.

Söz konusu bu durumun rasyonelize edilebilmesi hususu üniversite tercihlerinin yapıldığı sırada değil ondan önceki dönemde yani engeç lise eğitimi devresinde halledilmesinin gerekliliği çalışmamızda çıkan en önemli öneri olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda da, lise eğitimini dahi mesleki gelecek endeksli olarak yapmalarını sağlayıcı bir sistemin yerleştirilmesi ve bu sistemde de gençliğin kişiliklerini de dikkate alan yaşam koçluğunun verilebileceği bir psiko - rehberlik eşliğinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Ancak bu şekilde Atatürk'ün geleceğin bir gülü, yıldızı ve ikbal nuru olarak gördüğü gençler bilinçlenecek ve de yurdu asıl nura o zaman gark edeceklerdir.

KAYNAKÇA

1. AKŞİT, Bahattin; Nasıl Bir Üniversite; Bilgi Toplumu ve Üniversiteler, değişim yay: 1. baskı, haziran – 2004.
2. AKTAN, Çoşkun Can; Nasıl Bir Üniversite; Bilgi Toplumu ve Üniversiteler, değişim yay: 1. baskı, haziran – 2004.
3. Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Atatürk Araştırma Merkezi, C. II, Ankara, 1997.
4. BECEREN, Ertan; Isparta Deri Sektörünün Stratejik Planlaması, SDÜ-SBE Yüksek Lisans Tezi, 1996-Isparta.
5. MOSELEY Alexander; A'dan Z'ye Felsefe, NTV Yay: Çev: Ali SÜHA, 2010.
6. ÖZİPEK, Bekir Berat; Nasıl Bir Üniversite ? Akademik Özgürlük, Değişim Yay. 1. Baskı, haziran-2004
7. <http://www2.aku.edu.tr/~gocak/Arastirmayontem/sosyal2007/osmankruskal.pdf> 30.07.2010
8. <http://www.tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=%FCniversite&ayn=tam> / 02-08-2010
9. http://tr.wikipedia.org/wiki/Kruskal-Wallis_varyans_analizi#cite_note-1 / 02-08-2010